

El llenguatge

Apurar 30/VIII/1939

Fins a quin punt és legítim l'ús del verb apurar? Volem dir: amb quins significats, només, es pot considerar admissible? El Diccionari Fabra l'admet significat, d'una banda «depurar» i de l'altra «posar en clar, verificar», significat, aquest darrer, que il·lustra amb l'exemple Apurar els comptes. La Gran Enciclopèdia Catalana segueix el Fabra i en dona les mateixes definicions, talment com ho fan diversos diccionaris d'equivalències, com els de Miracle i Albertí, i el tot recent i tan útil i complet dels germans Castellanos (català-francès i francès-català). Per la seva banda, Franquesa, al seu notable Diccionari de Sinònims manifesta explícitament que apurar en el sentit de «esgotar» o «exhaurir» i en el de «molestar» o «amoinar» és un barbarisme. Però contràriament, Moll, al seu Diccionari castellà-català admet per a apurar gairebé tots els diversos significats amb què és tan correntment usat en castellà, entre ells, els que Franquesa considera que representen un barbarisme, i només deixa d'indicar-lo com a equivalent de 'apressar-se, frisar, anar de pressa.

Cal considerar, doncs, com un punt en litigi l'ús del verb apurar amb aquests significats que són, justament, els més habituals: «esgotar» i, molt especialment, «molestar», «importunar», «posar en una situació difícil». Vist, però, que els qui més correntment recorren a aquest verb són, generalment, els d'expressió habitual més descurada, no sembla desercertat assenyalar que la influència del castellà hi deu jugar segurament el seu paper i, en tot cas, escau de posar en relleu altres formes de llenguatge que hom sovint negligeix indegudament. En primer lloc, és clar, una forma tan pròpia com escurar, així com buidar i també acabar verb, aquest darrer, que no indica cap dels diccionaris consultats. En el segon cas, assenyalaríem especialment amoinar, molestar i fins i tot collar. Caldria no oblidar una colla de modismes que també podrien convenir en alguns casos, com és ara estar amb l'aiqua fins al coll o posar el peu al coll. Una expressió com Si tant m'apures... és admirablement resolta —es a dir, evitada— per Pere Calders dient Si tant em burxes...

Albert Jane